

15 Mayıs 1994 Pazar

Öğleden Sonra

Yılmaz Büyükerşen (Oturum Başkanı)

Değerli Bölüm Başkanı'nın şahsında bu seminerin tertiplenmesinde emeği geçenlere ve katılımcılara teşekkürlerimi sunuyorum. Böylece maliye sempozyumları 10 yaşına bastı Nevzat diyemeyiz ama, maliyecilerin sempozyumları koşabilecek, daha güçlü, daha kuvvetli, daha dinç, daha sağlıklı bir hale geldi. Yalnız tabii belki de mesleğin karakterine uygun bir şekilde, büyük bir bölümümüz bürokrat giyimli; kravatıyla, yakasıyla bu sahil kentinde seminere katılıyoruz. Alışkanlıkları terketmek kolay olmuyor. Ama ben bazı arkadaşlardan gelen teklifleri de dikkate alarak, bundan sonra, gerek konuşmacılar, gerekse katılımcı ve izleyici arkadaşların daha spor kıyafetle toplantılara gelebileceklerini ve şimdi katılanların da dilerlerse ceketlerini, kravatlarını rahatlıkla çıkarabileceklerini başkanlık yetkime sığınarak burada öneriyorum. Çünkü Eser o ince bedeniyle burada sizin sorularınıza muhatap olur, tebliği verirse Eseri Cedit'e dönecek. Bu teklif bilhassa ondan da geldi. Ve örnek olsun diye de, izninizle ben ceketimi çıkarıyorum. Tabii içimizde bürokrat arkadaşlar var, tabii hoş biz hocalar da bürokrat sayılırız. Belki ikinci tür bürokrat arkadaşları çağırmadan evvel söyleyeyim. Bir X ülkesinde bir yabancı devlet başkanı o ülkenin işte kuruluş yıldönümü, cumhuriyetinin kuruluş dönemine katılır. Bölükler, kıtalar halinde askerler geçer, müsellah vaziyette, arkadan zırhlı araçlar, arkadan toplar, en arkadan füzeler, onların da arkasında, lacivert giysili, beyaz yakalı, kravatlarını sıkışmış, iyi traş olmuş, bir bölümü gözlüklü adamlar geçerler. Konuk devlet başkanı, misafiri olduğu ülkenin devlet başkanına sorar, askerleri anladık, zırhlı araçları, top, tüfek, tank, füzeleri de anladık, ya bunlar ne oluyor, en son geçenler. Onlar bizim ülkenin en kuvvetli ve tesirli tahrir araçlarıdır diye cevap verir. Onun için bu görüntü hakikaten sıkıcı oluyor. Şimdi ben bu arada sizlere bir şey daha duyurmak istiyorum. Sayın Rektör'ün Saat 18.00'de kokteyli var, arkadaşlarımız herhalde yarım saat önceden bu kokteyle hazırlanmak, giyinmek isterler, o sebeple oturumu Saat 17.30 da bitirmeye çalışacağız, tabii bu arada en büyük fedakarlık tebliği

arkadaşlarımıza düşecek. Veysi Seviğ'e birkaç dakika daha fazla söz hakkı vereceğiz, çünkü bu konuda çok meydan savaşı, büyük meydan savaşı veren bir arkadaşımız. Ben sayın Veysi Seviğ'i, Eser Karakaş'ı, Arslan Sonat'ı yerlerini almaya davet ediyorum. Bir de hoşuma gitti, ben 8 senedir bu toplantılara katılmadığım için acaba meslektaşlar daha evvel kullanmışlarmıydı bilmiyorum, bu KKFA, galiba güzel bir kısaltma oluyor. Biliyorsunuz, fakir fukara fonuna da bizim arkadaşlar fakfuk fonu demişlerdi. Bundan sonra KKFA'yı kamuoyu bu şekilde anlayabilir, eğer duyurabilirsek bu semineri, ayrıca böyle kamu finansman açıkları veren politikaları uygulayan partilerin o politikalarına da kakafoni diyebilme imkanına da sahip oluruz. Bu kısaltmayı kim bulduysa kutularım . Efendim ilk tebliğ sayın Eser Karakaş'ın.

Eser Karakaş

Teşekkür ederim Sayın Başkan. Ben herşeyden önce üç hususa işaret etmek istiyorum. Birincisi, OECD ülkelerinde kamu kesimi finansman açığı sorunu başlığını Avrupa Birliği üyesi ülkelere daralttım. Bundaki temel neden, Avrupa Birliği üyesi ülkelerle ilgili yeknesak veri bulmanın diğer 24 ülkeye oranla çok daha kolay ve sağlıklı olmasıdır, Çünkü diğer 24 ülkeyle ilgili başta Türkiye olmak üzere düzgün seriler bulmak adeta imkansız. Keza Yeni Zelanda için de öyle. Dolayısıyla, tebliğin başlığıyla içeriği çok fazla çakışmadı. İnceleme bir alt küme ile sınırlı kalıyor, beni bağışlayın. İkincisi, sabah çok hareketli bir oturum vardı, çünkü ağırlık daha çok ülkemizle ilgiliydi. Benim şimdi size çok kısa olarak sunmak istediğim tebliğde Türkiye'nin adı pek geçmeyecek. Belirttiğim gibi, Avrupa Birliği üyesi ülkelerle sınırlı kalacağım. Belki en sonunda bu varmış olduğum sonuçlarla ilgili Türkiye'ye yönelik bir çıkarsama yapmaya çalışıp çalışmayacağımı bilmiyorum ama, zaten amacım o değil. Üçüncüsü, sunuşu çok kısa tutacağım.

AB ÜYESİ ÜLKELERDE KAMU KESİMİ FİNANSMAN AÇIKLARI

Doç. Dr. Eser KARAKAŞ
İstanbul Üniversitesi
İktisat Fakültesi
Maliye Bölümü

Çalışmanın temel amacı Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkelerde kamu kesimi finansman açıklarının (KKFA) yapısını incelemektir. Söz konusu ülkelerde ortaya çıkan kamu açıklarını izah etme amacını taşıyan basit bir model denemesinden sonra, mevcut kamu açıklarının iktisadi değişkenler üzerinde yapabileceği muhtemel etkiler ünlü Ricardocu denklik kuramı tartışmaları çerçevesinde ele alınacaktır. Çalışmanın son bölümünde, AB üyesi ülkelerin 1990'lı yıllarına damgasını vuran Maastricht antlaşması çerçevesinde KKFA sorunsalının aldığı görünüm ve geleceği tartışılacaktır.

1, 2 ve 3 no'lu tablolar AB ülkelerinde son otuzdört yılın kamu kesimi profili konusunda bilgi vermektedir. Bu tabloların ilk incelenmesinden ortaya çıkan sonuç, yaklaşık tüm ülkelerde, 1960-1993 yılları arasında hem kamu giderlerinde, hem de kamu gelirlerinde önemli sıçramalar olduğudur. Bu artış AB genelinde, kamu giderleri için % 59.4, kamu gelirleri için de % 40.5 düzeyinde olmuştur. KKFA ise, yaklaşık sıfır düzeyinden % 5.7'e sıçramıştır.

4 no'lu tablo ise, ABD ve Japonya'yı kapsamak üzere 1994 yılı kamu kesimi açıklarının GSYİH'ya oranlarının gerçekleşme tahminlerini vermektedir. Tablolardan da anlaşılacağı gibi, AB üyesi ülkelerde uygulanan bütçe politikaları arzulan düzeyde olmaktan çok uzaktır (Comminission of the E. C. s. 29) Bu olgu beraberinde zorunlu olarak para politikalarındaki zorlanmaları da getirmektedir. 1993 ve 1994 yılları kamu açıkları rekor düzeylerde seyretmektedir. Buna bağlı olarak da, faiz oranları aşağı çekilememekte, işsizlik sürekli bir artış göstermektedir (Tablo 5). Daha da önemlisi, yüksek kamu açıkları Birlik üyesi ülkelerde Maastricht antlaşmasının gerektirdiği yakınsamaya (convergence) yönelik kamu ekonomisi manevra alanlarını kısıtlamaktadır. Kısa ve orta dönemde Birlik ülkelerinin kamu maliyesine yönelik temel amaçları, söz konusu açıkları en kısa süre içinde Maastricht antlaşması ile değiştirilen Roma Antlaşmasının 104C maddesine uyarlamak olacaktır (Traité sur...Art 104-C s.27). Süreklilik kazan-

maya başlayan KKFA olgusu, döviz piyasalarını ve böylece Avrupa Para Sistemini de alt-üst etmektedir. KKFA'nın yükselmesi uzun dönem faiz oranlarını yukarıya çekerken, özel yatırımlar üzerinde kovma etkisi yaratmakta ve enflasyon beklentilerini körüklemektedir. Bu sonuçlara ulaşılması Barro'nun (Barro s. 1099 varsayımlarının kabul görmediği bir oramda söz konusudur.

Üye ülkelerde uygulanan maliye politikalarının farklılığı ve bu ülkelerin yapısal farklılıkları, KKFA olgusunun sonuç ve çözüm önerilerini de farklılaştırmakta ve güçleştirmektedir. Örneğin İtalya ve Yunanistan'da genişlemeci maliye politikaları çok kısa dönemde faiz oranlarını ve buna bağlı olarak da borç-faiz yükünü yükseltmektedir. Kuzey ülkelerinde ise, otomatik istikrar arayışlarının daha kısa dönemde devreye girdiği bilinmektedir. Bu farklılıklar doğrultusunda, Maastricht'in getirdiği yakınsama önlemlerinin daha da ciddiye alınması bir zorunluk olarak ortaya çıkmaktadır.

1-KKFA'na alternatif bir yaklaşım

KKFA'nı açıklamaya yönelik modellerden en yaygın kullanım alanı bulunanlardan biri de ortanca seçmen analizidir (Cullis ve Jones s. 107). Bu kavramsal çerçevenin işleyişi doğrultusunda, veri bir ülkede, aktif nüfus içerisinde mali sisteme yabancılaşmamış beyannameli gelir vergisi mükellefi sayısı yükselikçe, ortanca seçmenin bedavacılık arayışlarının etkisi azalmakta (Akalin s. 17), mali rant elde edebilmenin ümit değeri düşmektedir. Bu analiz çerçevesinde ikinci çok önemli bir nokta da, mali rantların ümit değerlerinin artışına paralel olarak, kamu harcamalarının finansmanının müterakkiyeti yüksek tarifelere yüklenmesinin yurttaşların vergi gayreti ile ters yönde bir etkileşim yaratmasıdır. Tablo 6'daki değerler birlik üyesi ülkelerde, 1986, 1990 ve 1993 yılları itibariyle gelir vergisi tarife yapıları içinde oran yükseklik farklarını, en üst gelir dilimine uygulanan vergi oranlarını ve bu ülkelerde KKFA'nı vermektedir.

Denenen regresyon modeli gelir vergisi tarifelerinin yükseklik farklarının ve marjinal vergi oranlarının kamu açıklarının artışında etkisini araştırmaktadır.

$$Y = 11.45 + (-0.07) X + (-0.08) Z + e$$

$$(618) \quad (0.10) \quad (0.14)$$

$$t=1.85 \quad t=-0.67 \quad t=-0.54$$

$$R^2 = 0.5$$

$$F = 0.82$$

$$DW = 2.86$$

$$\ln Y = 5.92 + (-0.91) \ln X + (-0.32) Z + e$$

$$\begin{array}{ccc} (5.24) & (0.82) & (1.62) \\ t=1.13 & t=-1.10 & t=-0.20 \end{array}$$

$$R^2 = 0.10$$

$$F = 1.13$$

$$DW = 3.05$$

$$Y = \text{KKFA}$$

$$X = \text{Yükseklik farkı}$$

$$Z = \text{Marjinal vergi oranı}$$

Denenen her iki regresyon modeli de, hipotezde belirtilen öngörülere uymamaktadır. X ve Z değişkenlerinin katsayılarının pozitif çıkması öngörölmüş iken, söz konusu katsayılar negatif işaret vermektedirler. Bu sonuç, tarife yükseklik farkları ve marjinal vergi oranları yükseldikçe, kamu açıklarının da yükselceği hipotezi ile çelişir gibi durmaktadır. Hipotezin doğruluğu konusunda ısrar edilirse (hipotez de reddedilebilir) bu sonuç nasıl yorumlanmalıdır. Hipotezin test edildiği AB ülkelerinde ortanca seçmenin konumu, toplam seçmen sayısı içinde gelir vergisi mükellefiyet oranının yüksekliği sonuçları doğru yorumlamada anahtar rol oynayabilir. Ortanca seçmenin bedavacılık olasılığının düşüklüğü, tarife yükseklik farklarının büyüklüğünün ve marjinal vergi oranlarının yüksekliğinin, KKFA'nı arttırmayı engellemektedir. Yükseklik farklarının artmasının ve marjinal vergi oranlarının yüksekliğinin vergi gelirlerini olumsuz yönde etkilememesinin temel koşulunun, ortanca seçmenin gelir vergisi mükellefi olması zorunluluğu olduğu, bu sonuçlardan çıkarılabilecek ve hipotezle çelişmeyen en sağlıklı yorumdur.

2- AB ülkelerinde KKFA - tüketim ilişkisi

Sanayileşmiş batı ülkelerinin son yirmi yıldır karşılaştıkları temel makroekonomik sorunların başında hiç kuşkusuz KKFA sorunu gelmektedir. Bu bağlamda, kamu kesimi açıklarının, toplam talep, enflasyon oranı, ödemeler dengesi, istihdam, faizler ve belki de en önemlisi, bireylerin tüketim -tasarruf, diğer bir ifade ile, dönemlerarası kaynak kullanım tercihlerini nasıl etkilediği son yıllarda iktisat teorisi ve politikası tartışmalarının odağını oluşturmaktadır (Leiderman ve

Blejer s.2). Kamu kesimi açıklarını kapatılması amacı ile, devletin özel kesimin kullanabileceği kaynakları emmeğe başlaması, özel kesimin tüketim tercihlerini nasıl etkileyebileceği sorusu gündemin birinci maddesini oluşturmaya başlamıştır. Özellikle sanayileşmiş batı ülkelerinde, kamu açıklarının kapatılmasında borçlanmanın temel yöntem olarak benimsenmesi, bir finansman biçimi olarak emisyon gelirlerini analiz dışında tutmamıza neden olmaktadır; zaten AB ülkelerinin çoğunun içinde bulunduğu sabit kur esasına dayalı Avrupa Para Sistemi emisyon alternatifini adeta imkansızlaştırmakta, Maastricht anlaşması da aynı konuda ek kısıtlar getirmektedir.

Bu çerçeve içinde, konuya kuramsal olarak bakıldığında (Ricardo s.143), sorun, ek finansman gereksiniminin vergi yükünde bir artış ya da borçlanma yöntemlerinden birine başvuruyla çözümlenmesinin alternatif etkilerinin araştırılmasına dönüşmektedir. Geline bu nokta ise, ünlü Ricardocu denklik kuramından başka bir şey değildir (Seater s. 144). Geleneksel kuram kamu açıklarındaki bir sıçramanın kısa dönem etkisinin faiz oranlarındaki bir artış ve özel yatırımların kovulma etkisi (crowding out effect) olduğunu öne sürerken, rasyonel beklentiler kuramının kamu borçlanma sürecine bir yansıması olan Ricardocu denklik kuramı, kamu açıklarının finansmanına ilişkin alternatifin (vergi/borçlanma) bireylerin tüketim-tasarruf tercihlerinin zamansal dağılımını etkilemeyeceğini öne sürmektedir (Leiderman ve Blejer s.3). Bu kurama göre, borçlanma, bugünkü değeri borçlanma miktarına eşit bir "gelecek vergiden (future taxes)" başka bir şey değildir. Bu yaklaşımın tutarlılığını sağlayan iki temel varsayım mevcuttur:

- 1- Bireylerin hiç bir koşulda mali yanılsaması (fiscal illusion) yoktur.
- 2- Nesillerarası mali bağlar (intergenerational fiscal links) mevcuttur.

Bu iki varsayımın kabulü halinde, kamu açıklarının borçlanma ile finansmanı, bireyler tarafından, devletin vergileme gücünün bir dönem ileriye kaydırılmasından başka bir şey değildir. Bir dönem sonrasına ilişkin beklentileri rasyonel olan vergi mükellefleri tasarruf arzını kısmayacakları için, "t" dönemine ilişkin kamu açıklarının ekonomide reel etkilerinin olması, bireylerin tüketim-tasarruf tercihlerini değiştirmeleri ve buna bağlı olarak da faiz oranlarının yükselmesi ve "crowding-out" etkisinin görülmesi için bir neden kalmamaktadır.

Leiderman ve Blejer'in kullandıkları ampirik yöntem biraz basitleştirilip, Ricardocu kuramı AB ülkelerinde 1960-1993 verilerini kullanarak test edildiğinde aşağıdaki sonuçlar elde edilmektedir (Tablo 7):

$$C = -77.27 + 60.73 Y + (-0.19) D + e$$

(286.9) (0.35) (0.07)
t=0.27 t=174.44 t=-2.92

$$R^2 = 0.12$$

$$F = 2.20$$

$$DW = 0.38$$

C = özel tüketim

Y = GSYİH

D = kamu açıkları

Denklemin sonuçlarından da anlaşıldığı gibi, 34 senelik bir zaman dilimi ele alınıp incelendiğinde, AB genelinde kamu kesimi açıklarının değişimi, söz konusu ülkelerde bireylerin tüketim-tasarruf tercihlerini anlamlı bir biçimde değiştirmemiştir. Bu sonuç farklı biçimlerde yorumlanmaya açıktır; AB ülkelerinde vergi mükelleflerinin beklentilerinin rasyonel olduğu öne sürülebileceği gibi, 1960-1993 döneminin özellikle ilk yarısında çok düşük düzeylerde seyreden kamu kesimi açıklarının da "crowding-out" etkisi yaratmayacak ölçüde olduğu öne sürülebilir.

Yukarıda elde edilen sonucu bir kez daha test etmek için yine aynı dönemin verileri kullanılarak, kamu kesimi açıklarının reel ve nominal faiz oranlarını nasıl etkilediği araştırılacaktır (Zahid s. 727).

$$Nİ = 676 + (-0.96) D + e$$

(0.43) (0.13)
t=15.77 t=-7.39

$$R^2 = 0.80$$

$$F = 54.64$$

$$DW = 0.81$$

$$Rİ = 1.44 + (-0.26) D + e$$

(0.73) (0.22)
t=1.97 t=-1.16

$$R^2 = 0.21$$

$$F = 1.35$$

$$DW = 0.32$$

NI = uzun dönem nominal faiz oranı

RI = uzun dönem reel faiz oranı

D = kamu açıkları

Denklemlerden de anlaşılacağı gibi, AB ülkelerinin 1961-1992 verileri kullanılarak (Tablo 8) yapılan çalışmada, söz konusu dönemde kamu kesimi açıklarının nominal ve reel faiz oranlarını yukarıya çektiği konusunda istatistiki olarak bir kanıt mevcut değildir. Elde edilen bu sonuç, kamu açıklarının tüketim tercihlerini etkilemediği sonucunu çıkardığımız regresyon denklemi ile de tutarlıdır. Diğer bir ifade ile, AB ülkelerinde, Ricardocu denklik kuramının öngörülerinin yanlışlanmadığını söylemek mümkündür.

3- KKFA ve AB'da parasal ve ekonomik birlik

Maastricht Antlaşması, "de jure" bir arayış olan anayasal iktisat arayışlarını AB ülkelerinde de "de jure" ve via sermaye hareketleri, "de facto" yaşama geçirmiştir (Tablo 9). Söz konusu antlaşma uyarınca, üye devletlerin yıllık KKFA/GSYİH oranları yüzde üçü aşamayacaktır. AB ülkelerinin borç stokları da GSYİH'larının yüzde 60'ını aşamayacaktır. "De jure" saptanan bu limitler, sermaye hareketlerinin liberalize edilmesi ile birlikte "de facto" da güvence altına alınmış olmaktadır. Maastricht'in kamu kesimine ilişkin getirdiği bu birbirine bağlı iki kısıtlama, bir anlamda denk bütçe ilkesi dışında bütçe politikalarını Birlik gündeminden çıkarmaktadır. Yine aynı antlaşmanın enflasyon ve faiz oranları konusunda getirdiği tahditler emisyon ve faiz politikalarını da adeta olanaksız kılmaktadır; zaten 1998 yılı için öngörülmüş olan Avrupa Merkez Bankası ve tek para hedefleri bu tarihten itibaren para politikalarını fiilen gündem dışına taşıyacaktır. Ulusal parlamentoların zaten uzun süredir Brüksel'e devretmiş oldukları (büyük ölçüde) vergi salma yetkileri, vergi politikalarının uygulanabilirliğine önemli sınırlamalar getirmiştir. Vergi yükü ve KKFA konusunda kısıtlanmış bir hükümetin, kamu harcamaları konusunda da fazla bir manevra marjının kalmadığını söylemek yanlış olmaz. Bu verilerden kalkarak varılabilecek sonuç, Dünya'nın bu 400 milyon insanının yaşadığı, toplam zenginliğin % 18.6'sının yaratıldığı bölgede geleneksel politikaları uygulama alanlarının kalmadığıdır.

Sonuç

AB ülkelerinde KKFA'nın etkilerinin araştırıldığı bu çalışmada, yükseklik farkı ve marjinal vergi oranlarının artışının KKFA'yı artırmasının koşulunun ortanca seçmenin vergi mükellefi olmaması olduğu savı ortaya çıkmıştır. Söz konusu KKFA'ların GSYİH'lar içindeki paylarının düşüklüğü ve Birlik üyesi ülke mükelleflerinin beklentilerinin nisbi rasyonelliği kamu açıklarının kovma etkisini en aza indirdiği gözlemlenmiştir. AB'nin içinde bulunduğu parasal ve ekonomik birlik süreci hem maliye hem de para politikalarını üye ülkelerin gündemlerinin dışına taşımaktadır. İktisat politikalarının geldiği etkinsizlik aşaması Birlik üyesi ülkelerde KKFA'ları önümüzdeki yıllarda muhtemelen daha da aşağı çekecektir.

Tablo 1
AB'de Toplam Kamu Gelirleri

Piyasa fiyatlarında GSYİH'nun yüzdesi olarak

AB Ülkelerinin Ağırlıklı Ortalaması		AB Ülkelerinin Ağırlıklı Ortalaması		AB Ülkelerinin Ağırlıklı Ortalaması	
1960	32.3	1971	37.8	1982	43.5
1961	33.3	1972	37.6	1983	44.0
1962	34.0	1973	38.5	1984	44.1
1963	34.1	1974	38.1	1985	44.4
1964	34.4	1975	38.9	1986	44.3
1965	34.7	1976	40.2	1987	44.3
1966	35.4	1977	40.6	1988	43.8
1967	36.2	1978	40.6	1989	44.0
1968	37.2	1979	40.9	1990	43.7
1969	38.1	1980	42.0	1991	44.4
1970	37.9	1981	42.7	1992	44.9
				1993	45.4

KAYNAK : European Economy, Annual Economic Report 1993, No. 54, s. 233; Commission of the EC

Tablo 2
AB'de Toplam Kamu Harcamaları

Piyasa fiyatlarında GSYİH'nın yüzdesi olarak

AB Ülkelerinin Ağırlıklı Ortalaması		AB Ülkelerinin Ağırlıklı Ortalaması		AB Ülkelerinin Ağırlıklı Ortalaması	
1960	32.3	1971	38.3	1982	48.7
1961	33.2	1972	39.1	1983	49.1
1962	34.4	1973	39.4	1984	49.2
1963	35.3	1974	41.6	1985	49.3
1964	35.0	1975	45.5	1986	48.8
1965	36.3	1976	45.2	1987	48.3
1966	36.4	1977	44.9	1988	47.3
1967	37.8	1978	45.6	1989	46.7
1968	38.8	1979	45.6	1990	47.8
1969	38.8	1980	46.8	1991	49.0
1970	38.2	1981	47.7	1992	50.3
				1993	51.0

KAYNAK : European Economy, Annual Economic Report 1993, No. 54, s. 233; Commission of the EC

Tablo 3
AB'de KKFA

Piyasa fiyatlarında GSYİH'nın yüzdesi olarak

AB Ülkelerinin Ağırlıklı Ortalaması		AB Ülkelerinin Ağırlıklı Ortalaması		AB Ülkelerinin Ağırlıklı Ortalaması	
1960	0.6	1971	-0.6	1982	-5.2
1961	0.6	1972	-1.5	1983	-5.1
1962	0.1	1973	-0.9	1984	-5.1
1963	-0.7	1974	-2.0	1985	-4.9
1964	-0.1	1975	-5.1	1986	-4.5
1965	-1.1	1976	-3.7	1987	-4.0
1966	-0.5	1977	-3.7	1988	-3.4
1967	-1.1	1978	-3.0	1989	-2.7
1968	-1.1	1979	-3.5	1990	-4.0
1969	-0.2	1980	-3.6	1991	-4.6
1970	0.1	1981	-5.0	1992	-5.3
				1993	-5.6

KAYNAK : European Economy, Annual Economic Report 1993, No. 54, s. 233; Commission of the EC

Tablo 4
KKFA (1994 Tahmini)
(GSYİH'nın yüzdesi olarak)

Belçika	-5.25
Danimarka	-1.75
Almanya	-3.75
Yunanistan	-7.75
İspanya	-3.75
Fransa	-3.50
İrlanda	-3.75
İtalya	-0.925
Lüksemburg	-0.75
Hollanda	-3.25
Portekiz	-3.75
İngiltere	-8.00
AB	-5.25
ABD	-4.25
Japonya	0.50

KAYNAK : European Economy, Annual Economic Report 1993, No. 54, s. 29; Commission of the EC

Tablo 5
İşsizlik Oranları

	1990	1991	1992	1993	1994*
Belçika	7.6	7.5	8.2	9.2	9.7
Danimarka	8.1	8.9	9.5	9.5	9.2
Almanya	4.8	4.2	7.5	8.5	8.7
Yunanistan	7.2	7.7	7.7	8.5	9.0
İspanya	16.1	16.3	18.0	19.5	20.0
Fransa	9.0	9.5	10.1	10.7	11.2
İrlanda	14.5	16.2	17.8	19.2	20.5
İtalya	9.9	10.2	10.2	10.5	10.7
Lüksemburg	1.7	1.6	1.9	2.0	2.0
Hollanda	7.5	7.0	6.7	7.5	8.0
Portekiz	4.6	4.1	4.8	5.5	5.7
İngiltere	7.0	9.1	10.8	12.2	12.7
AB	8.3	8.8	10.1	11.0	11.5
ABD	5.5	6.7	7.3	7.2	7.0
Japonya	2.1	2.1	2.1	2.2	2.2

* Tahmin

KAYNAK : European Economy, Annual Economic Report 1993, No. 54, s. 29; Commission of the EC

Tablo 6
AB Ülkelerinde Gelir Vergisi Tarifelerinin En Düşük ve En Yüksek Oranları
ve KKFA- 1993

	Minimum	Maksimum	KKFA (GSYİH'nın %)
Belçika	25	55	-6.2
Danimarka	22	68	-2.7
Almanya	19	53	-3.6
Yunanistan	18	50	-9.8
İspanya	20	53	-4.2
Fransa	0	56.8	-3.2
İrlanda	29	52	-3.0
İtalya	10	50	-10.2
Lüksemburg	0	50	-1.0
Hollanda	10	45	-3.5
Portekiz	16	40	-4.8
İngiltere	25	40	-8.3

KAYNAKLAR : 1. European Economy, Annual Economic Report 1993, No 54, s. 235; Commission of the EC (KKFA Verisi İçin) 2. Inventory of Taxes, 15th Edition, Luxembourg, 1993, Commission of the EC

Tablo 7
AB Ülkelerinde Özel Tüketim ve GSYİH (Ağırlıklı Ortalamalar)

	Özel Tüketim*	GSYİH**
1960	62.3	278.5
1961	61.9	303.2
1962	62.0	331.1
1963	62.4	361.7
1964	61.2	400.0
1965	61.1	435.6
1966	61.2	469.7
1967	61.5	499.6
1968	61.0	541.9
1969	60.3	640.2
1970	59.6	678.1
1971	59.8	752.2
1972	59.9	838.8
1973	59.5	970.1
1974	60.2	1112.3

1975	61.5	1248.6
1976	61.1	1431.5
1977	61.0	1594.3
1978	60.6	1768.4
1979	60.7	2004.5
1980	61.3	2250.0
1981	62.1	2472.2
1982	62.2	2698.7
1983	62.1	2883.9
1984	61.8	3116.6
1985	61.9	3346.4
1986	61.6	3554.0
1987	61.9	3744.7
1988	61.6	4064.9
1989	61.5	4420.4
1990	61.2	4751.5
1991	61.5	5164.0
1992	61.5	5422.4
1993	61.7	5587.0

* (Cari Piyasa Fiyatlarıyla GSYİH'nin %)

** (Cari Piyasa Fiyatlarıyla, Milyar ECU)

KAYNAK : I. European Economy, Annual Economic Report 1993, No 54, s. 195 ve 186; Commission of the EC

Tablo 8
 AB Ülkelerinde GSYİH Deflatörü ve Nominal Faiz Oranları
 (Ağırlıklı 12 Ülke ortalaması)

	Deflatör	Nom. Faiz Oranı
1961	3.2	5.7
1962	4.5	5.7
1963	4.9	5.6
1964	4.5	6.1
1965	4.6	6.6
1966	4.0	7.1
1967	3.1	6.8
1968	3.3	6.9
1969	5.1	7.6
1970	6.8	8.7
1971	7.5	8.3
1972	7.1	8.0
1973	9.0	9.1
1974	13.3	11.3
1975	14.7	10.5
1976	11.8	10.6
1977	11.7	10.1
1978	10.4	9.7
1979	10.7	10.8
1980	12.8	12.6
1981	10.9	14.8
1982	10.5	13.9
1983	8.5	12.3
1984	6.8	11.5
1985	6.0	10.6
1986	5.6	8.7
1987	4.1	9.0
1988	4.5	9.1
1989	5.0	9.6
1990	5.3	10.9
1991	5.4	10.2
1992	4.6	9.8
1993	3.8	-

KAYNAK : 1. European Economy, Annual Economic Report 1993, No 54, s. 204 ve 228; Commission of the EC

Tablo 9
AB Yakınsama Göstergeleri (%)

	1992 GSYİH Ağırlıkları	Tüketici Fiyat Artışları				KKFA %			Kamu Borçları/GSYİH		Uzun Dönem Faiz Oranları
		Dünya	1993	1994	1994	1993	1994	1992	1992	Ağustos 1993	
AB Ülkeleri	19.2	3.6	2.2	2.2	2.2	-6.0	-5.9	52.6		6.4	
Fransa	23.2	4.3	4.6	2.9	2.9	-4.8	-3.5	42.5		6.4	
Almanya	18.4	3.4	4.5	4.6	4.6	-10.3	-9.2	115.1		10.3	
İtalya	17.7	3.3	3.2	3.8	3.8	-8.6	-7.4	35.1		7.0	
İngiltere	3.1	0.6	2.8	2.9	2.9	-6.7	-5.6	121.0		7.1	
Belçika	1.7	0.3	1.1	1.8	1.8	-3.5	-4.2	71.3		6.7	
Danimarka	1.7	0.3	14.3	9.5	9.5	-12.9	-13.3	108.6		20.3	
Yunanistan	0.1	0.1	2.0	3.0	3.0	-3.4	-3.8	95.9		7.6	
İrlanda	4.7	-	4.0	3.3	3.3	0.1	0.0	5.8		6.8	
Lüksemburg	1.5	0.9	2.0	2.8	2.8	-3.9	-3.9	79.0		6.2	
Hollanda	8.1	0.3	6.3	5.6	5.6	-6.4	-5.4	63.7		10.5	
Portekiz	100.0	1.5	4.7	4.1	4.1	-6.3	-7.1	47.9		9.2	
İspanya		18.6	3.8	3.5	3.5	-7.0	-6.3	63.4		7.8	
Tüm AB											
Maastricht Yakınsama Göstergeleri			3.2	3.8	3.8	-3.0	-3.0	60.0		8.8	
AB Dışı Ülkeler											
Avusturya		0.4	3.7	2.5	2.5	-3.4	-3.0	49.4		6.5	
Finlandiya		0.3	2.8	4.1	4.1	-12.2	-9.5	39.5		7.7	
Norveç		0.3	2.5	2.3	2.3	-3.6	-3.4	43.5		6.2	
İsveç		0.5	5.0	3.7	3.7	-13.5	-11.5	55.0		7.7	
İsviçre		0.7	3.6	2.3	2.3	-2.4	-2.5	34.3		4.6	

KAYNAK : IMF, World Economic Outlook, Ekim 1993, s. 40

KAYNAKÇA

1. AKALIN, Güneri, "Türkiye'de Mali Buhran ve Mali Sistemin Reformu", Vergi Dünyası, Kasım 1993, ss. 13-29.
2. Barro, Robert J., "Are Governments Net Wealth?", J. of Political Economy, Nov. -Dec. 1974, ss. 1095-1117.
3. Commission of the EC, European Economy, No. 54.
4. Commission Des CE, Traité Sur L'Union Européenne, Lüksemburg, 1992.
5. Commission of the EC, Inventory of Taxes, 15 th Edition, Lüksemburg, 1993.
6. Cullis, John G. ve Jones, Philip R., Public Finance and Public Choice, McGraw Hill International, İngiltere, 1992.
7. IMF, World Economic Outlook, Ekim 1993.
8. Leiderman, Leonardo ve Blejer, Mario, "Modelling and Testing Ricardian Equivalence: A Survey", IMF Staff Papers, Vol. 35, No. 1, Mart 1988, ss. 1-35.
9. Ricardo, David, "Funding System", Sraffa Pierro, The Works and Correspondences of David Ricardo, Cilt 4, Cambridge University Press, 1966 içinde.
10. Seater, John J., "Ricardian Equivalence", J. of Economic Literature, Vol. 31, Mart 1993, ss. 142-190.
11. Zahid, Khan H., "Government Budget Deficits and Interest Rates: The Evidence Since 1971, Using Alternative Deficit Measures", Southern Economic Journal, Ocak 1988, ss. 725-731.

Yılmaz Büyükerşen

Teşekkür ediyorum Sayın Karakaş. Efendim soru sormak isteyen arkadaşlar isimlerini yazar da tebliğlerin sonunda buraya getirirlerse, bize zaman kazandıracı bir unsur olacak. Şimdi sözü Sayın Veysi Seviğ'e veriyorum.

Veysi Seviğ

Teşekkür ederim sayın hocam, değerli hocalarım, değerli meslektaşlarım, ben özet olarak 10 sayfalık, matematiksel bazı hesaplamaların dışında kalan bir metni son dakikada takdim etme imkanı bulduğum ve zamanında veremediğim için özür dilerim. Konuya hemen bir iki terimle netlik kazandırmak için bir tarih getirmekle başlıyorum.